

Bilimsel Sosyalizm ve Kemalizm (Atatürkçülük) (VI)

İçeriği Yazan: [Mehmet ÇAĞIRICI](#) [1] Zaman: Per, 20/06/2013 - 15:23

Referans İçerik: [Bilimsel Sosyalizm ve Kemalizm \(Atatürkçülük\) \(I\)](#) [2]

Referans İçerik: [Bilimsel Sosyalizm ve Kemalizm \(Atatürkçülük\) \(II\)](#) [3]

Referans İçerik: [Bilimsel Sosyalizm ve Kemalizm \(Atatürkçülük\) \(III\)](#) [4]

Referans İçerik: [Bilimsel Sosyalizm ve Kemalizm \(Atatürkçülük\) \(IV\)](#) [5]

Referans İçerik: [Bilimsel Sosyalizm ve Kemalizm \(Atatürkçülük\) \(V\)](#) [6]

Yazar Bloğuna Ekle: Yazarlar Bloğunda Görünsün

Kemalizm bağlamında ülkemizde yapılan siyasi tartışmalarda; Kemalizm'le **eş anlam** taşıyan **Atatürkçülük** kavramı da sık sık kullanılmaktadır. Ancak bu tartışmalarda kimileri, ısrarla **Kemalizm'in Atatürkçülük** 'ten **farklı** olduğunu **iddia** etmektedirler. Sanırım; bu konuyla ilgili birkaç söz söylemek, yararlı olacaktır.

Yurt dışında daha çok kullanılan **Kemalizm** kavramı, Mustafa **Kemal** Atatürk'ün en çok bilinen ikinci ismi olan **Kemal** referans verilerek türetilmiş bir kavramdır. **Kemalizm** terimi Türkiye'de 1930 yıllarından itibaren kullanılmıştır. 1934 yılında İç İşleri Bakanlığının Türkiye Cumhuriyetini bütün dünyaya tanıtmak üzere yayınladığı Fransızca dergisi "**La Turquie Kemaliste**" (Kemalist Türkiye) başlığı altında yayınlanmıştır.

Kemalist fikirler, 1927 yılında CHP programına yazılan; **Cumhuriyetçilik, Milliyetçilik, Halkçılık** ve **Laiklik** ilkelerine, 1931 yılında **Devletçilik** ve **İnkılapçılık** ilkeleri de eklenerek "**Altı Ok**" adı altında metinleştirilmiştir.

1934 yılında yürürlüğe giren özel bir yasa ile TBMM, Mustafa Kemal'e **Atatürk** soyadını vermiştir. Mustafa Kemal'in **Atatürk** soyadını almasından **bir sene sonra**, onun siyasi ve toplumsal düşünceleri **sistemleştirilerek** ilkesel metin halinde formüle edilmiş; daha sonra bu ilkeler **1935** yılında, CHP'nin IV. Kurultayı'nda "**Kâmâlizm**" başlığı altında parti programına da kaydedilmiştir.

Bugün, **Kemalist ideolojinin** CHP parti programına **ilkeler** olarak yazılmasının arkasından tam 78 yıl geçmiştir. Mustafa Kemal; 77 yıl boyunca, sonradan gelen bütün cumhuriyet kuşakları tarafından soyadı olan **Atatürk** ile anılmaktadır. Mustafa Kemal ve Atatürk kavramları, Türkiye'de ve bütün dünyada **aynı tarihi şahsiyeti** referans göstermektedir. Dolayısı ile Kemalist düşünce sistemi başka, Atatürkçülük başka gibi, yani aynı tarihi kişiye ait olan fikirleri sanki farklı kişilere ait imiş gibi yorumlamak, kafa ve kavram kargaşası yaratmaktan başka hiçbir işe yaramamaktadır.

Kimilerinin iddiasına göre; bazı sahte Kemalistler, Kemalizm'i saptırmakta ve çarpıtmaktadırlar; bu nedenle de **Atatürkçülük** kavramının arkasına saklanmaktadırlar.

Ancak onların bu iddialarını kanıtlayacak ellerinde hiçbir somut veri ve kanıt yoktur.

Saptırma ve çarpıtma bakımından sadece Kemalizm değil, hemen hemen her ideoloji, her düşünce ve her fikir akımı bu sorunla karşı karşıyadır. Bence Kemalizm ile Atatürkçülük arasında yapılan ayırım, bir saptırma veya çarpıtma sorunu **değil**, bir **algılama mühendisliği** hilesidir. Çünkü bir fikri, bir düşünceyi saptırmak veya çarpıtmak demek, o fikri veya düşünceyi **kasıtlı** olarak esastan, özünden, orijininden farklı olarak yorumlamak demektir. Atatürkçülükte hangi fikirler, hangi düşünceler, hangi kavramlar Kemalizm'i farklı yorumlamaktadır? Bu soruya doğru dürüst yanıt veremeyenler, Mustafa Kemal Atatürk'ün partisi CHP'nin iktidar olduğu tek parti dönemine ait bazı **kişisel dedikodularla** olayı **sulandırmaya** çalışıyorlar.

Esasında Kemalizm ile Atatürkçülük arasında yapay ayırım yapanların gerçek amacı; çok sevilen ve sayılan tarihi kişi Mustafa Kemal Atatürk'e laf söylemeye fazla cesaret edemediklerinden, Atatürk ile

onun mücadele arkadaşları arasında yoğun sorunların var olduğunun **dedikodusunu** yayarak, ulusal kurtuluş döneminin bu yoldan karalamaktır!

Günümüzde Mustafa Kemal Atatürk düşmanlığı, çok rafine ve kurnazca yürütülmektedir. Kemalizm veya Atatürkçülük kavramlarıyla ifade edilen ideoloji, aynı kişiye ait olduğu halde, milyonlarca insanda Atatürkçülük ile Kemalizm'in **farklı oldukları algısı yaratılınca**, işte o zaman ortaya onların arzu ettikleri tablo çıkmaktadır. Bu tablo; Mustafa Kemal Atatürk'ü kendi mücadele arkadaşlarından, yani Kuvayı Milliye kadrosundan, örneğin İsmet İnönü'den ayırıştırma tablosudur.

Hâlbuki her siyasi hareketin başarısı, sonuçta harekete katılanlar arasında ne kadar farklılıklar olursa olsun, her durumda bir **kadronun ortak başarısıdır**. Kadro içi görüş, düşünce ve davranışlarda mutlaka farklılıklar olacaktır; çünkü bir atasözünün de dediği gibi, **"Her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır!"** Öte yandan her kadronun da bir lideri, bir önderi vardır. Eski deyişle **muzafer** Kuvayı Milliye kadrosunun önderi de lideri de Mustafa Kemal'dir.

Asıl saptırılan ve çarpıtılan, yaşanan **cumhuriyet tarihimizin gerçeklerdir**. Çünkü gerçekte Mustafa Kemal Atatürk'ün düşüncelerinin Türkiye'de uygulanmasında; sanki başka farklı ideolojiler varmış ta, Atatürk'ün yakın arkadaşları, özellikle İsmet İnönü Kemalizm'in dışında başka bir ideolojinin peşinde koşuyormuş izlenimi ve algısı yaratılmaya çalışılmaktadır. Böyle bir tarihsel gerçek yoktur; dolayısı ile bu tarz görüş ve tezler, düpedüz cumhuriyet tarihini kasıtlı olarak çarpıtmaktadır. Sonuçta bu tip ayrımcılığın gerçek amacı;

- Günümüzde CHP'nin şanlı ve onurlu tarihine sahip çıkılmaması için üyeleri ve seçmenleri arasında ikirciklik, **kafa ve kavram kargaşası yaratmaktır**;
- CHP üyeleri ve seçmenleri arasında Kemalistler, Atatürkçüler, İnönü' cüler vs. gibi ayırıştırıcı sıfatlarla parti içi **ideolojik birliği ve dayanışmayı zayıflatmaktır**.

20. yüzyılın başında, bundan tam yüz yıl önce, tarihsel olarak **emperyalist** nitelik kazanan Avrupa'nın bazı **sanayileşmiş ve gelişmiş güçlü kapitalist** ülkelerinin devletleri, kendi aralarında gruplaşarak; dünyanın belli bazı bölgelerini, hammadde, enerji ve emtia pazarları olarak paylaşmak için I. Dünya savaşını çıkardılar.

Avrupa'da **emperyalist** bir nitelik kazanan bir kapitalist ülke olan Rusya'da Lenin'in öncülüğünde işçi sınıfı, tarihin ilk sosyalist devrimini gerçekleştirdi. Emperyalizme karşı ikinci büyük kalkışma olan Kemalist ulusal Kurtuluş hareketinin doğuşu ise ülkemiz Türkiye'ye nasip oldu.

Emperyalistlerin paylaşmak istedikleri bölgelerin başında; topraklarında zengin petrol yatakları olan, fakat kendisi sanayileşememiş, bilimde ve teknikte oldukça geri kalan, merkezi feodal yapıdaki Osmanlı devletinin toprakları geliyordu. Osmanlı İmparatorluğu, giderek batı emperyalist devletlerinin **yarı sömürgesi** bir devlet durumuna düşmüştü.

Trablusgarp'ta, Suriye'de, Çanakkale'de emperyalist ordularının haksız, işgalci savaşlarında olağanüstü başarılı bir **direniş** gösteren genç bir Osmanlı subayı olan Mustafa Kemal; savaşın sonunda ülkesinin tam paylaşım aşamasında(Sevr Anlaşması), ülkesinin bu emperyalist sömürgeci işgalden **ancak milli bir Anadolu ihtilali** ile kurtulabileceği düşüncesiyle Anadolu'da **Kuvayı Milliye** hareketini **örgütlemiştir**.

Mustafa Kemal'in Türkiye'nin **Ulusal Kurtuluş** mücadelesine girmesinde; bu girişiminden iki sene önce Ekim 1917'de, Avrupa emperyalizminin en zayıf halkası olan Rusya'da Lenin'in liderliğinde Rus işçi sınıfının **sosyalist bir ihtilal** ile **iktidar olması**, Türk **ulusal kurtuluş mücadelesine uygun dış koşul** ve **konjonktür** yaratması bakımından, çok büyük ve önemli rol oynamıştır.

Yani insanlığın emperyalizme karşı toplumsal gelişim ve ilerlemesinde **iki** ana toplumsal akım olan **sosyalizm** Rusya'da ve **ulusal kurtuluş hareketi** Türkiye'de hemen hemen **aynı zamanda** başlamıştır. Denebilir ki Sosyalizm ve Kemalizm çağdaş devrimci ikiz kardeşler.

Öte yandan insanlığın **üçüncü** ilerici toplumsal hareketi olan kapitalist ülke işçi sınıfı hareketleri ise, Avrupa'nın diğer emperyalist-kapitalist ülkelerinde yine **aynı zamanda**, emperyalist burjuvaziye kök söktürmüştür. Örneğin Kasım 1919 yılında Almanya'da Alman Sosyal Demokrat Parti'nin **gençlik örgütü** olan **Spartaküslerin** önderliğinde **sosyalist devrim** patlak vermiş, fakat Almanya Sosyal Demokrat Parti' yöneticilerinin **devrime ihaneti** nedeniyle devrim **yenilmiştir**. Üstelik bu hengâmede Alman işçi sınıfının devrimci liderleri olan Karl Liebknecht ve Rosa Luxemburg haince katledilmişlerdir. Bununla birlikte bu devrimci işçi mücadeleleri, emperyalistlere geri adım attırmış; ilericilik adına önemli başarılar elde edilmiştir. Örneğin Almanya'da **yenilen sosyalist devrime rağmen**, monarşi yerine **cumhuriyet** ilan edilmiştir.

Görülüyor ki Mustafa Kemal'in 19 Mayıs 1919'da Samsun'da emperyalizme karşı başlattığı **ulusal** kurtuluş mücadelesi, asla dünyadan soyutlanmış, tek başına kalan ilerici bir toplumsal hareket değildir. Tam tersine **ulusal** kurtuluşun yer küresinde sosyalizm ve kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketleri gibi daha iki adet çok güçlü **mücadele yoldaşları** vardır.

Milyonlarca masum insanların ölümüne ve kentlerin, yolların, köprülerin, tarihi eserlerin, sanayi ve sosyal tesislerin yakılıp yıkıldığı I. Dünya paylaşım savaşından sonra iyice azgınlaşan emperyalizm, Avrupa'da Alman faşizminin liderliğinde ikinci bir dünya paylaşım savaşı daha çıkarmış; fakat bu savaşta da emperyalizm, sosyalist ve demokratik güçlere yenilmiştir. Üstelik savaş sonrası reel sosyalizm, Doğu Avrupa'ya daha da yayılmıştır. Fakat insanlığın ilerlemesi açısından, II. Dünya savaşı sonrasının kayda değer en önemli olayı, **Ulusal Kurtuluş Hareketlerinin** Asya'da, Latin Amerika'da ve Afrika'da bir çıkış gibi yaygınlaşmasıdır.

Bu yazı dizimizin V. Bölümünde **Kemalist** ideolojinin; bir **Milli (ulusal) Demokratik Devrim** programını içerdiğinden, bir boyutuyla **Bağımsızlık** diğer boyutuyla da **Demokrasi** temeline dayandığından söz etmiştik.

Özgürlüğe susamış emperyalizme bağımlı, gelişmekte olan ülkeler; sanayi devrimini yapmış, gelişmiş emperyalist ülkelere göre, özellikle **uluslaşma, demokratikleşme** ve **refah seviyesi** konularında onlardan çok daha **geri** durumdadırlar. Bu ülkelerin, gelişmiş ülkelerle olan bu gelişmişlik mesafesini kapatabilmeleri için hem emperyalizmden **bağımsızlaşmaları** hem de aynı süreçte mutlaka **demokrasilerini geliştirmeleri** şarttır.

Kemalist ideolojinin **ulusal** (milli) karakterini belirleyen, onun antiemperyalist ve bağımsızlıkçı olan özellikleridir. Bu bağlamda **Kemalist dış politikanın** ana özelliği; devletlerarası ilişkilerde, gelişmiş ve güçlü devletlere asla **özel önem vermeden**, bütün devletlerle **eşit** düzeyde ilişki kurarak **dik duruşudur**. Kemalist dış politika özellikleri; devletlerarası ilişkilerde barışçı yöntemlerin tercih edilmesi, diğer ulusların iç işlerine karışılmaması, onların toprak bütünlüklerine ve egemenlik haklarına saygı duyulmasıdır.

Kemalist **ulusalcılığın iç politikadaki** yansıması ise **Türk uluslaşma** hareketidir. Kemalizm, ulusal kurtuluş mücadelesine katılan, Osmanlı İmparatorluğunun bakiyesi olan, her türlü farklı kültür ve etnik kökenden gelen, farklı din ve mezheplere ait olan insanları Türkiye Cumhuriyetinin **eşit ve özgür vatandaşları** olarak **Türk kimliği** altında **birleştirmiştir**. Türk uluslaşma sürecinde **Türk ulusal kimliğini** M. Kemal Atatürk, 1924 Anayasası'nın 88. Maddesinde **"Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türkiye halkına Türk milleti denir"** diye din ve etnik köken ayrımı yapmadan **eşitlik ve yurtseverlik** temelinde **siyasi** açıdan tanımlamıştır.

Kemalizm'de Eşitlik ilkesi, kendisini uygulamada sadece **Milliyetçilik** kavramıyla ülkemizde yaşayan her türlü **etnik grupların eşitliği** biçiminde ifade etmez. Ayrıca;

- 1924 yılında hilafetin kaldırılması,
- "Tevhid-i Tedrisat" yasası ile bilimsel, laik, modern ve birleşik bir milli eğitim sistemine geçilmesi,
- Kadınlara erkelerle beraber **eşit** siyasi, medeni ve sosyal hakların tanınması ve nihayet
- Laiklik ilkesinin 1937 yılında anayasaya girmesiyle vs. gibi devrimci önlemlerle Türkiye

Cumhuriyeti vatandaşları arasındaki **eşitlik** cinsiyet ve inanç alanlarında da **güvence** altına alınmıştır.

Kemalizm'in "**Laiklik**" ve "**Milliyetçilik**" ilkeleri, ülkemizde **demokrasinin siyasi eşitlik** koşulunu güvence altına alan ilkeleridir. Laiklik, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını dini inanç ve mezhep açısından **eşit** kılar. Atatürk Milliyetçiliği ise vatandaşları **etnik köken** açısından eşitler

Öte yandan Kemalizm'in "**Halkçılık**" ve "**Devletçilik**" ilkeleri de yurttaşlar arasında **toplumsal(sosyal) eşitliği** hedef almaktadırlar. Çünkü **devletçilik** üzerinden gerçekleştirilen kamusal işletmelerin, planlamaların ve ortak yaratılan ürün, hizmet ve değerlerin meyvelerinden **eşitçe paylaşım** güvence altına aldığı gibi; **halkçı** sosyal politikaların sonuçlarından da yurttaşlar hiçbir toplumsal ayrıcalığa fırsat verilmeden yine **eşit** olarak yararlanma olanağını bulabilmektedirler.

Her demokrasinin diğer en temel ögesi ise **temel hak ve özgürlüklerdir. Kemalist programda** Temel Hak ve Özgürlükler, örneğin 1924 Anayasası'nda 1789 Fransız devrim bildirisinde yer aldığı biçimiyle aynen yer almıştır.

Kemalizm'in en temel ilkelerinden biri olan **Cumhuriyetçilik**, 240 yıl Selçuklularda, 623 yıl Osmanlı İmparatorluğunda, yani toplam 863 yıl **babadan oğula** geçen **devlet başkanlığı belirleme geleneğini** yıkıp 29 Ekim 1923 te Cumhuriyetin ilanıyla devlet başkanını (Cumhurbaşkanı) halk tarafından veya halkın temsilcileri (meclis) tarafından seçilmesini ülkemize getirmiştir.

Görüldüğü gibi **Kemalizm (Atatürkçülük)**, antiemperyalist eksende hem **ulusalcı** hem de sapına kadar **demokratik** bir harekettir. Gerçi Mustafa Kemal Atatürk döneminde ülkemizde **Demokrasi** kavramı, teorik olarak siyasette pek fazla kullanılmamıştır. Fakat özü itibarıyla demokrasinin temelleri, **pratikte** çeşitli reform ve devrimci uygulamalarla **fiilen** yerleştirilmiştir.

Günümüzde Atatürk düşmanları, kasıtlı olarak Mustafa Kemal Atatürk'ü **diktatörlük** ile suçlamaktadırlar. Çünkü onlar; Mustafa Kemalizm'in sadece kendi devrimlerine karşı gelen gericilere, bağınaz feodal toprak ağalarına ve emperyalistlere karşı bağımsızlık için, ilerici için, demokrasi için sert, kararlı ve şaşmaz savunucu yönünü tek taraflı olarak görmek ve yeni kuşaklara göstermek istemektedirler. Gerçekte Kemalizm; ulusal tam **bağımsızlığın** güvencesi altında **özgürlüğün**, sosyal ve siyasal **eşitliğin**, ulusal **kardeşliğin** şaşmaz bir ideolojisi olarak, halka ve kendi ulusuna karşı en derin bir şefkat, bir hoş görü ve gerçek bir **demokrasinin kalesidir**. Halk ve ulus düşmanı çevreler, Kemalizm'in bu yönünü asla görmek ve göstermek istemezler.

Kemalizm'in en etkili ve kalıcı toplumsal ilerleme ve gelişim yöntemi ise **devrimciliktir!** Atatürkçülük, kökü derinlerde olan bazı toplumsal sorunların köklü çözümü için zorunlu olarak **devrimci yöntemi** uygular. Bu uygulamalarda halkını ve ulusunu daima yanına ve arkasına alır. Fakat aynı zamanda Kemalizm, toplumun ilerlemesinde ve gelişmesinde reformlara da ihtiyaç duyar. Bir toplumsal sorunun çözümünde devrim veya reformun uygulanma ölçüsü, somut koşullara bağlı olarak, o toplumsal sorunun niteliğine göre değişmektedir. Fakat her durumda Atatürkçülükte temel kıstas **bilim ve akıldır**. Mustafa Kemal Atatürk, "**Hayatta en hakiki mürşit ilimdir.**" özdeyişi ile izlenecek doğru yolun tek kılavuzunun **bilim** olduğunu çok net olarak ifade etmiştir.

Gelecek son bölümde günümüz Türkiye'sinde Kemalizm'in (Atatürkçülüğün) uygulanma koşullarını ele alacağız.

Mehmet ÇAĞIRICI

mehmet.cagirici@politikadergisi.com

Yorumlar

- [Bilim/Kuramsal](#) [7]

Kaynak URL (19/04/2024 - 03:12 tarihinde yazdırıldı):

<http://politikadergisi.com/makale/bilimsel-sosyalizm-ve-kemalizm-ataturkculuk-vi>

Bağlantılar:

- [1] <http://politikadergisi.com/pd-uye/mehmet-cagirici>
[2] <http://politikadergisi.com/makale/bilimsel-sosyalizm-ve-kemalizm-ataturkculuk-i>
[3] <http://politikadergisi.com/makale/bilimsel-sosyalizm-ve-kemalizm-ataturkculuk-ii>
[4] <http://politikadergisi.com/makale/bilimsel-sosyalizm-ve-kemalizm-ataturkculuk-iii>
[5] <http://politikadergisi.com/makale/bilimsel-sosyalizm-ve-kemalizm-ataturkculuk-iv>
[6] <http://politikadergisi.com/makale/bilimsel-sosyalizm-ve-kemalizm-ataturkculuk-v>
[7] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/bilimkuramsal>